що забезпечується поєднанням моделі модульно-рейтингового навчання з проблемно-пошуковим, евристичним, контексним типами навчання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Богданова І.М. Модульний підхід до професійно-педагогічної підготовки вчителя / І.М.Богданова. – О. : Маяк, 1998. – 284 с.

2. Равен Дж. Педагогическое тестирование: проблемы, заблуждения, перспективы / Дж.Равен. – М. : Когито Центр, 2001. – 142 с.

3. Смолкин А.М. Методы активного обучения : метод. пособие для препод. и орг-ов проф. и эконом. обучения кадров / А.М.Смолкин. – М. : Высш.шк., 1991. – 175 с.

4. Чобітько М.Г. Технології особистісно-орієнтованої професійної освіти / М.Г. Чобітько. – К. : Ніка-Центр, 2005. – 88 с.

5. Чошанов М.А. Гибкая технология проблемно-модульного обучения: Метод. пособие / М.А.Чошанов. – М. : Народное образование, 1996. – 160с.

6. Юцявичене П.А. Теория и практика модульного обучения / П.А.Юцявичене. – Каунас : Швиеса, 1989. – 272 с.

УДК 378.31.23

Головко Н. І.

ПРОБЛЕМНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАПОРУКА АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

В статье рассматривается вопрос активизации познавательной деятельности студентов с помощью проблемного обучения. Эффективность проблемного обучения также состоит в том, что оно способствует развитию познавательной, коммуникативной, практической и творческой деятельности студентов.

Ключевые слова: активизация познавательной деятельности, проблемное обучение.

В психології пізнавальна активність виступає як головна умова формування психічних властивостей людини. В нашому дослідженні – аналіз внутрішніх процесів, які формують якості особистості, що проявляються в активізації пізнавальної спрямованості в освіті.

Пізнавальна діяльність і пов'язана з нею активність розглядаються в працях Б. Г. Ананьєва, Л.С. Виготського, П. Я. Гальперіна, А. Н. Леонтьєва, Г. І. Щукіної та інших вчених. Питання керівництва пізнавальною діяльністю відображено в працях таких відомих вчених – психологів: В. В. Давидова, Л. В. Занкова, М. Н. Скаткіна, В. А. Сластьоніна, Д. Б. Ельконіна та інших. В цих дослідженнях підкреслюється, що навчання приносить успіх в активності пізнавальної діяльності завдяки сформованості «продуктивної готовності майбутніх вчителів до інноваційних перетворень».

З педагогічної точки зору пізнавальна діяльність спрямована на пізнання викладачами вищого навчального закладу педагогічної діяльності, під час якого студент оволодіває не тільки знаннями, але і способами їх набуття.

Якими ж методами навчання необхідно володіти, щоб зорієнтувати студентів на самостійний пошук розв'язку поставленого предметного завдання навчання? Якими знання і вміннями повинен володіти студент?

Проблемна ситуація в навчанні — це пізнавальна трудність, для подолання якої студенти мають здобути нові знання або докласти інтелектуальних зусиль. Проблемна ситуація, що усвідомлюється та приймається студентами до розв'язання, перетворюється у проблему. Структура методу проблемного вивчення матеріалу включає в себе такі етапи:

- створення проблемної ситуації;
- формулювання проблеми;
- висунення гіпотез;
- перевірка висунутих гіпотез;
- аналіз результатів перевірки гіпотез;
- висновок і узагальнення;
- повернення до проблемної ситуації.

Проблемне вивчення матеріалу розпочинається зі створення проблемної ситуації. Отже, проблемна ситуація — це своєрідна драбина, користуючись якою можна вийти на формулювання проблеми, це засіб для формування інтересу студентів до даного питання. Але це тільки один аспект проблемної ситуації. Проблемна ситуація — це ускладнення або завдання, яке може вивести студента на формулювання проблеми. Йдеться про те, що це, очевидно, таке ускладнення (завдання), коли пошук шляхів виходу з нього призводить до формулювання проблеми.

Як відзначають З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та інші, особливістю проблемного навчання є також те, що воно змінює мотивацію пізнавальної діяльності: провідними стають пізнавально-спонукальні (інтелектуальні) мотиви. Інтерес до навчання виникає у зв'язку з проблемою і розгортається у процесі розумової праці, пов'язаної з пошуками та знаходженням рішення проблемного завдання або сукупності завдань. На цих засадах виникає внутрішня зацікавленість, що перетворюється у чинник активізації навчального процесу та ефективності навчання. Пізнавальна мотивація спонукає студентів розвивати свої схильності та можливості [2].

Натомість формування мотивів — лише одне із завдань проблемного навчання, успішність якого визначається логікою та змістом діяльності студентів. Під час створення проблемних ситуацій необхідно дотримуватися певних умов:

1. Викладач дає студентам практичне чи теоретичне завдання, під час виконання якого вони мають здобути нові знання чи способи дій за темою.

Це завдання:

- базується на знаннях, що вже мають студенти;

- знання, що необхідно засвоїти, мають містити невідому загальну закономірність чи спосіб дії, без з'ясування якої (якого) завдання виконати неможливо;
- виконання завдання має викликати в студентів потребу в здобутті невідомих знань, тобто у них повинен з'явитися інтерес як мотив їхніх дій.

Проблемне завдання, що ставиться перед студентами, має відповідати їх інтелектуальним можливостям: бути досить складним, але водночас можливим до розв'язання завдяки тим навичкам мислення, які сформовано у студентів, володінню ними узагальненим способом дій та достатнім рівнем знань.

Пропонуючи проблемне завдання, викладач повинен ураховувати реальний рівень знань студентів.

Як проблемні завдання можна застосовувати навчальні завдання, питання, практичні завдання, які ставлять студентів у проблемні ситуації.

б. Проблемна ситуація з одного і того ж питання може створюватися різними типами завдань:

- коли необхідно теоретично пояснити певні реальні факти, що демонструються впродовж лабораторної роботи або висвітлені в літературі чи розповідаються викладачем;

- коли неможливо виконати практичне завдання за допомогою дій відомих студентам і виникає потреба в здобутті нових знань та способів дій.

Приклади проблемних ситуацій, в основі яких лежать суперечності, як стверджує Малафіїк І. В., найбільш характерні для пізнавального процесу, можуть бути такі:

- суперечності між здобутими раніше знаннями і новими фактами, що руйнують теорію;
- розуміння наукової важливості проблеми і відсутність теоретичної бази для її розв'язання;
- різноманітність концепцій та відсутність надійної теорії для пояснення цих фактів;
- практично доступний результат і відсутність теоретичного обґрунтування;
- суперечності між теоретично можливим способом розв'язання та його практичною недоцільністю;
- суперечності між великою кількістю фактичних результатів та відсутністю методів їх обробки й аналізу [1].

Проблемне навчання також ставить високі вимоги в першу чергу до викладача, до рівня його педагогічної майстерності. Необхідно пам'ятати, що робота тільки на конспект не збагачує пам'ять і не додає розуму. Вихід один - вчитися самим, активно займатися самоосвітою, шукати своє педагогічне кредо, а проблемне навчання - це один з дієвих методів активізації навчального процессу.

Таким чином, можна стверджувати, що активізації пізнавальної діяльності студентів сприятиме проблемне навчання. Ефективність проблемного навчання в тому, що воно сприяє розвитку пізнавальної, комунікативної, практичної і творчої діяльності студентів, їхньої особистості, вмінню використовувати засвоєні знання в реальному житті для вирішення практичних завдань

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Малафіїк І. В. Дидактика. Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2005.- 397 с.*
2. *Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін.; За ред. З. Н. Курлянд. - 2-ге вид., перероб. і доп. -К.: Знання, 2005. -399 с.*

УДК 378.145

Голубенко Т.О.

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ПАТРОНАЖНОЇ РОБОТИ З РІЗНИМИ КАТЕГОРІЯМИ НАСЕЛЕННЯ

В статье анализируется в процессе формирования готовности будущих социальных работников к осуществлению патронажной работы с разными категориями населения.

***Ключевые слова**: готовность, процесс формирования готовности, патронаж, патронажная работа.*

Зміни в Україні у останні роки призвели до погіршення умов життя населення, появою нових соціальних проблем, з якими воно стикається. Сьогодні в Україні ми спостерігаємо вельми неприємні тенденції. Це зменшення чисельності населення, збільшення кількості розлучень, а отже і проблемних сімей, сиріт, відбувається старіння населення, зубожіння, а тому поширюється жебрацтво, зростає кількість неповноцінних дітей, інвалідів, широко розповсюджені інфекції, які передаються трансмісивним шляхом, у тому числі СНІД, що зазвичай трапляється під час суспільних негараздів, зростає захворюваність на наркоманію і токсикоманію, зростає злочинність. На соціальну сферу впливає і економічна ситуація в країні: спад виробництва, зниження продуктивності праці, падіння рівня зайнятості, зростання безробіття. За таких умов населення деморалізується. Тому формування готовності майбутніх соціальних працівників до роботи з різними категоріями населення на сьогодні залишається вкрай перспективною і необхідною течією у своєму розвитку. Стає все більш очевидним, що лише професіонали можуть забезпечити виживання суспільства, його вихід з глибокої соціально-економічної кризи.

Проблеми теоретичної та методичної підготовки фахівців соціальної сфери до здійснення професійної діяльності набувають все значнішої актуальності у теорії соціально-педагогічної роботи. Підходи до вирішення зазначених проблем знаходимо у працях З. Большакової, О. Безпалько, В. Бочарової, Р. Вайноли, М. Галагузової, І. Звєрєвої, І. Іванової, А. Капської, О. Карпенко, О. Ляшенко, Л. Міщик, В. Поліщук, С. Харченка та ін. Дослідження комплексного характеру патронажу висвітлюються у роботах таких науковців, як Л. Аксенової, Л. Алексєєвої, Б. Архипова, Л. Белякової, М. Бєляєва, Л. Волинець, Л. Завацької, А. Капської,